

HORIZONT 2021/16

Migrációkutató Intézet

Gönczi Róbert: [Modern kori exodus? – Az ukránok migrációja
Lengyelországba](#)

Gönczi Róbert: Modern kori exodus? – Az ukránok migrációja Lengyelországba

1. BEVEZETÉS

Az Európai Uniónak néhány hónapja egy újkeletű migrációs kihívással kell szembenéznie: a Fehéroroszországból érkező illegális migrációval. Az események közvetlenül érintették többek közt Litvániát és Lettországot is, de talán a legnagyobb migrációs nyomás immár Lengyelországra nehezedik. A közép-európai államnak azonban nem jelentenek újdonságot a bevándorláshoz kapcsolódó kihívások. 2014-ben Kelet-Ukrajna konfliktusba süllyedt, Oroszország pedig annektálta a Krím-félszigetet. Ukrajna területi nagysága és a konfliktus földrajzi koncentráltasága miatt az európai jog nem tekinti az ukránokat menekültstátuszra jogosultnak – csak egyedi esetekben. Ennek ellenére – különböző statisztikai források – több százezettől kétmillióig teszik azoknak az ukrán állampolgároknak a számát, akik a nehéz gazdasági és politikai helyzet miatt inkább Lengyelországban próbálnak meg munkát találni. Ez nem meglepő: Ukrajna és Lengyelország kulturálisan és nyelvileg is közel áll egymáshoz. A II. világháború előtt Lengyelország lakosságának csaknem 30%-a ukrán volt.¹

2. TÖRTÉNELMI HÁTTÉR

Lengyelországnak hosszú története fűződik a mai ukrán területekhez a 14. századtól, amikor azok még a Lengyel Királysághoz tartoztak.² A második világháború előtt körülbelül

ABSZTRAKT

Lengyelország az utóbbi tíz évben nettó kibocsátó országból szépen lassan befogadó országgá vált. A posztszovjet államok „munkaerőpiaci mágneseként” működő közép-európai ország mára több százezer, egyes források szerint közel kétmillió ukránt foglalkoztat a gazdaságban. A számok azonban nem egyértelműek, ahogy az sem, miért választják Ukrajna lakosai Lengyelországot célállomásukként. Írásomban arra kívánok rámutatni, hogy mi okozza az ukránok migrációját Lengyelországba, mennyire tudnak integrálódni, mennyit segít ebben Varsó, és milyen társadalmi jellegzetességek érvényesülnek a bevándorolt közösségekben.

¹ JASKULSKI 2017.

² BRUNARSKA – KINDLER – TORUŃCZYK-RUIZ – SZULECKA 2016.

ötmillió ukrán élt lengyel területeken. Az 1940-es évek végére már csak 200 ezer ukrán maradt Lengyelországban, elsősorban a keleti határ háborút követő eltolódása miatt, illetve a II. világháború alatti erőszakos kitelepítések eredményeképp.³

A modernkori ukrán elvándorlási hullám kezdete az 1990-es évek elejére tehető. Mint kutatók rámutattak, egy új, elkülönült migrációs tér kezdett kialakulni Kelet-Közép-Európában, melynek központi célországa – egyelőre legalábbis – Lengyelország lett.⁴

A téma egyik legnépszerűbb kutatója, Marek Okólski rámutatott arra a három történelmi jellemzőre, amelyek alapvetően alakították a régió migrációs trendjeit:⁵

1. a relatív gazdasági és intézményi fejlettség;
2. a munkaerő relatív bősége; és
3. az államhatárok instabilitása.

A gazdasági teljesítmény diverzifikációja jelentős volt (folyamatosan növekvő bérkülönbségekkel) a régió országai között. Lengyelország, Csehország és Magyarország együtt vonzó célponttá váltak az ukrán kivándorlók számára, akik hátra szeretnék volna hagyni a romló hazai körülményeket.⁶ A migrációs hálózatok gyorsan fejlődtek a régióban a kulturális közelség és a bevándorlók posztsovjet/posztkommunista múltra vonatkozó átfogó ismerete és tapasztalata miatt.⁷ Az ennek eredményeképp létrejött új migrációs tér a Lengyelország és Ukrajna közti folyosó lett. A két állam közötti mozgás elsősorban rövid távúnak, de a folyamatos körforgás miatt állandó jellegűnek tekinthető, melyet az ukrán mércével magas kereset és az alacsony kockázat tesz vonzóvá. Ma az ukránok képviselik Lengyelország legnagyobb bevándorló csoportját. A lengyelországi ukrán közösség folyamatosan változik és diverzifikálódik a mobilitási minták és legalizációs stratégiák alakulása szerint.

2. AZ UKRÁN HELYZET

Ukrajna migrációs szempontból nettó kibocsátó ország. A külföldön tartózkodó ukrán népesség nagysága több mint 6 millióra becsülhető, ami az ország lakosságának körülbelül 13%-át teszi ki. Ezt figyelembe véve logikus lenne, hogy a kivándorláshoz és a diaszpórához kapcsolódó politikákat az ukrán kormány kiemelt fontosságúként kezelje. Egyes szakértők véleménye szerint azonban e területeken az ukrán állam beavatkozási képessége stratégiai, jogi

³ MOTYKA 2000.

⁴ COUNCIL OF EUROPE 1992.

⁵ OKÓLSKI 2004.

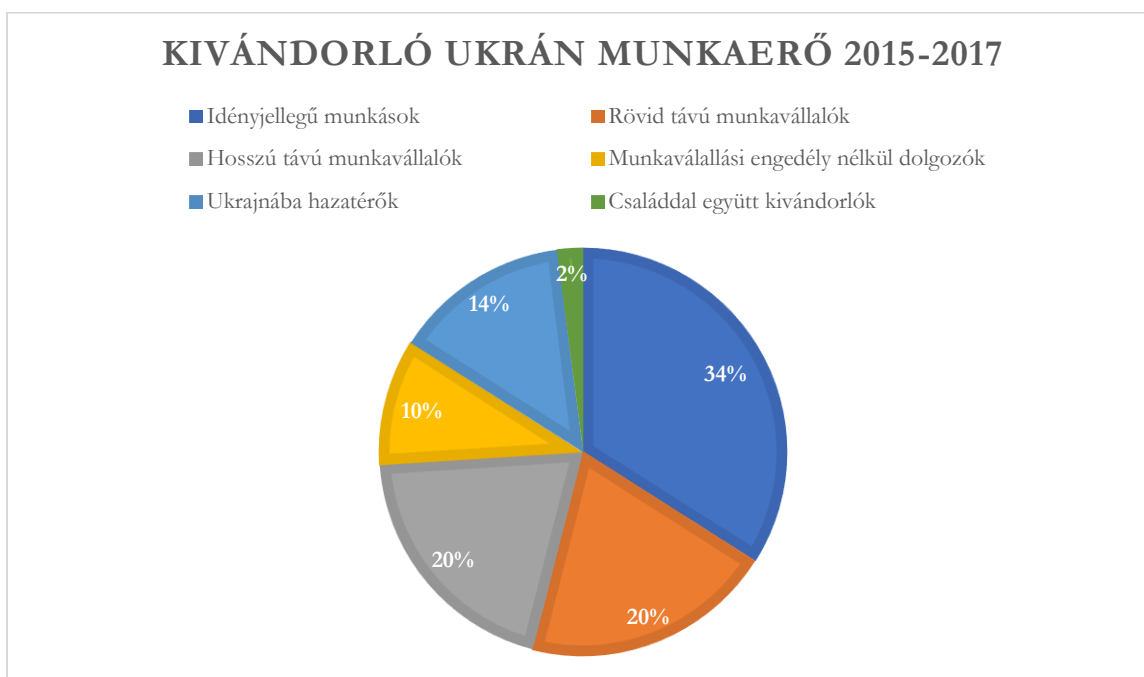
⁶ BRUNARSKA – KINDLER – TORUŃCZYK-RUIZ – SZULECKA 2016.

⁷ OKÓLSKI 2004.

és politikai szempontból egyaránt fejletlen.⁸ (Ez azonban csak részben igaz, ha a bilaterális megegyezéseket figyelembe vesszük.)

Az Állami Migrációs Szolgálat adatai szerint 2010-2012-ben csaknem 1,2 millió ukrán dolgozott külföldön.⁹ Ukrajna szociálpolitikai minisztériuma szerint 2019-ben ez a szám már 3,2 millió volt.¹⁰ Ebből az embertömegből 2,7 millió talált munkát az EU-ban – derül ki az Európai Bizottság 2020 áprilisában közzétett tanulmányából, amely azt is kimondja, hogy minden hetedik munkaképes ukrán állampolgár kivándorló.¹¹

1. ÁBRA: AZ UKRÁN KIVÁNDORLÓK MUNKAÁLLALÁS-TÍPUSAI SZÁZALÉKOS ARÁNYBAN 2015-2017 KÖZÖTT

FORRÁS: SAJÁT ÁBRA, ADATOK: CENTER FOR ECONOMIC STRATEGY/ EURASIANET

A Lengyelországban élő bevándorlók többsége Nyugat-Ukrajnából származik, amelynek még erősebb történelmi kapcsolatai vannak nyugati szomszédjával és ahol továbbra is jelentős lengyel kisebbség él. Ennek eredményeképp évtizedek óta széles körű, határon átnyúló kapcsolatok, illetve mobilitás tapasztalható a lengyel-ukrán relációban.¹²

⁸ JAROSZEWICZ – SZEREPKA 2007.

⁹ ДЕРЖАВНА МІГРАЦІЙНА СЛУЖБА УКРАЇНИ 2015.

¹⁰ РАДІО СВОБОДА 2019.

¹¹ PIENKOWSKI 2020.

¹² Uo.

Miután 2014-ben megindultak a drámai belpolitikai események Ukrajnában, az ideiglenes vagy állandó tartózkodási engedélyt kérők száma is megnőtt Lengyelországban.¹³ A kelet-ukrajnai konfliktus nagymértékű népességmozgást váltott ki Ukrajnán belül és külföldre egyaránt, különösen a szomszédos országokat érintve.¹⁴

Az Ukrajnát uraló politikai elitek a függetlenség elnyerése óta képtelenek voltak megóvni a társadalmat a széles körű, súlyos szegénységtől. A helyzet eredményeképp az ukránok jelentős része kénytelen volt az országon kívül munkát keresni. A külföldön megkereshető fizetés és a kivándorlás közti összefüggés egyik legbeszédesebb indikátora, hogy a célországokban a minimálbér jellemzően nyolc-tizenötszöröse az ukrajnainak.¹⁵ Ide kapcsolódik, hogy az ukrajnai átlagkereset messze az európai átlag alatt mozog.¹⁶ Kijelenthető, hogy az ukránok tömeges kivándorlását elsősorban a gazdasági és politikai válság, a munkanélküliség, a szegénység, az alacsony bérek, valamint nyugdíjak okozzák.

Ukrajna lakossága folyamatosan csökken. Az Ukrán Állami Statisztikai Szolgálat adatai szerint 1990 és 2014 között Ukrajna népessége 6 412 251 fővel, vagyis 12,37%-kal csökkent, ami több, mint Észtország és Georgia lakossága összesen.¹⁷ A népesség csökkenésének döntő oka a migráció.

Témánk szempontjából a nemzetközi együttműködést és a kivándorolt munkavállalók jogainak védelmét célzó kétoldalú szerződések jelentik a legfontosabb külpolitikai eszközt Ukrajna számára. Ezek célja, hogy az anyaország elősegítse a külföldön munkát vállaló ukrán állampolgárok szociális biztonságát a fogadó országokban. Ennek eredményeképp Ukrajna és számos kelet-közép-európai ország (köztük Bulgária, Lettország, Litvánia, Románia, Szlovákia, Csehország, Lengyelország és hazánk) kétoldalú kormányközi megállapodásokat írt alá az ukrán bevándorlók szociális biztonságának biztosításáról.¹⁸ A megállapodások értelmében a munkavállalási célból érkező ukrán bevándorlóknak ugyanazokat a jogokat és kötelezettségeket kell biztosítani, mint saját állampolgáraiknak. Ukrajna és Lengyelország között a szociális biztonságról szóló kétoldalú megállapodás 2012-ben került megkötésre, majd 2014. január 1-jén lépett hatályba.¹⁹

¹³ GÓRNY – KINDLER 2016.

¹⁴ UNITED NATIONS OFFICE FOR THE COORDINATION OF HUMANITARIAN AFFAIRS 2021.

¹⁵ KOSHULKO 2015.

¹⁶ МИНФИН 2021.

¹⁷ UKRSTAT 2019.

¹⁸ LESIŃSKA 2015.

¹⁹ UO.

Kijev 2015-ben új törvényt fogadott el a kifelé irányuló munkavállalási célú migrációval kapcsolatban, melynek célja az volt, hogy biztosítsa a kivándorlók társadalmi és jogi védelmét.²⁰ A kormány 2017-ben cselekvési tervet is kidolgozott annak érdekében, hogy biztosítsa a „hazatérők és családtagjaik visszailleszkedését a társadalomba”.²¹ Továbbá a 2015-ös törvény időbeli hatályát 2017-ben meghosszabbították, egészen 2025-ig.²²

A kifelé irányuló munkavállalási célú migrációval kapcsolatos folyamatokat Ukrajna az állami migrációs politika szintjén próbálja szabályozni. Ma a kormány egyik legfontosabb feladata lenne nem csak az ukrán állampolgárok külföldön történő legális foglalkoztatásának jogi és gazdasági mechanizmusokon keresztül történő biztosítása, hanem elsősorban az ő visszatérésüket elősegítő politikák implementálása is.

3. LENGYELORSZÁG CÉLORSZÁGGÁ VÁLÁSA

A munkaerőpiac bővülése a 2008-as pénzügyi és gazdasági válságot követően olyan alacsony szintre tolt a munkanélküliséget, hogy a 2010-es évek végére az olyan országokban, mint Lengyelország, Csehország vagy Szlovákia, egyre kevesebb lett az elérhető munkaerő, a bérek folyamatosan emelkedtek, a fogyasztás pedig fellendült. A munkaerő-kereslet növekedésével és a kínálat elmaradásával dacolva a munkáltatók egyre kreatívabbá váltak: támogatták a fiatal tehetségek toborzását, megcélozták a kisvárosok és a vidék lakosságát, valamint a határokon túlról is igyekeztek rekrutálni.

A Lengyel Nemzeti Bank szakértői azt is kiszámolták, hogy – ismét összeadva minden bevándorló kategóriát – 1,2 millió ukrán munkavállaló fordul meg Lengyelországban évente.²³ Többségük csak néhány hónapra érkezik. Nyilvánossá tették azt az adatot is, mely szerint összesen 800 ezer aktív ukrán regisztrált ukrán munkavállaló található egyidejűleg a lengyel munkaerőpiacon.

Amennyiben figyelembe vesszük a legfrissebb ukrán adatokat, mely szerint 2,2 millió honfitársuk él külföldön (ami a nem hivatalos csatornák szerint inkább 2,6-2,7 millió fő), kijelenthető, hogy a Lengyelországban fellelhető hányad igen nagy.²⁴ A Lengyel Nemzeti Bank az adat kapcsán megjegyezte, hogy 1,7 millió Lengyelországba érkező ukrán munkavállalót számoltak az elmúlt tíz évben, amely nem tartalmazza az irreguláris bevándorlókat. Az itt

²⁰ ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ 2019.

²¹ ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ 2020.

²² ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ 2017.

²³ CIOBANU 2020.

²⁴ BALOGH 2019.

bemutatott adatokat összegezve kijelenthető, hogy a mai Lengyelország lakosságának körülbelül 4–8%-át adja az ukrán bevándorló populáció.

Egyes adatokban azonban nincs konszenzus. Míg a Lengyel Nemzeti Bank 1,7 millióra tette a bevándorlók számát – az irreguláris bevándorlók nélkül – addig az Economist ugyanezt az adatot 2 millió főre becsüli.²⁵

Lengyelországot a történelme során jellemzően inkább kibocsátó országgént tartottuk számon, és kevésbé célországgént. Az 1990-es évek azonban változást hoztak az összes kelet-közép-európai ország életében. Ekkor úgynevezett „migrációs mágnessé” váltak a posztszovjet országok állampolgárai számára.²⁶ Míg korábban Lengyelország egy nettó kibocsátó ország volt, státusza jelenleg éppen átalakulóban van.²⁷

Lengyelország migrációs profilját elsősorban geopolitikai helyzete alakítja. Az ország 2004 májusi európai uniós csatlakozása komoly hatást gyakorolt a be- és kivándorlási trendekre egyaránt, azonban ennek kezdetben elsősorban negatív következményei voltak a helyi gazdaság tekintetében. Amint az EU tagállamai megnyitották munkaerőpiacaikat a frissen csatlakozó államok számára, előbb a lengyelek tömeges kiáramlása, majd a harmadik országbeliek Lengyelországba áramlása vált jellemzővé.

Az utóbbi években szemtanúja lehetett Lengyelország lakossága a beáramló migráció folyamatos diverzifikációjának, a szokások átalakulásának és az egyes mobilitás-típusok közötti határok elmosódásának. A globalizáció és a technológiai fejlődés folyamata a migráció intenzitásának növekedését segítette elő világszerte (így Közép-Európában is), mely elmosta a határt a két klasszikus migrációs modell, a letelepedés és az átmeneti jelenlét között.²⁸

Lengyelország mára az ukránok első számú célországává vált, megelőzve az elmúlt évtizedben az Oroszországi Föderációt és Fehéroroszországot is.²⁹ (Kivéve Kelet-Ukrajnában, ahol a nyelvi közelség miatt jellemzően még mindig utóbbi kettőt választják a kivándorlás mellett döntők.) A Gazdasági Együttműködési és Fejlesztési Szervezet (OECD) által évente közzétett *International Migration Outlook* kiadványsorozat 2018-ra vonatkozó számának szerzői kiemelték, hogy Lengyelország 2017-ben már globális vezető lett az OECD-országok körében a külföldi, idényjellegű munkaerő beáramlásában, vagyis megelőzte a top célországgént számon tartott Németországot és az Egyesült Államokat is.³⁰ A *Business Insider Polska* szerint Lengyelország 2017-ben 12 hónap alatt 1,1 millió vendégmunkást fogadott be³¹, míg az USA 700 ezret,

²⁵ THE ECONOMIST 2020.

²⁶ OKÓLSKI 2010.

²⁷ UO.

²⁸ CASTLES – MILLER 1993.

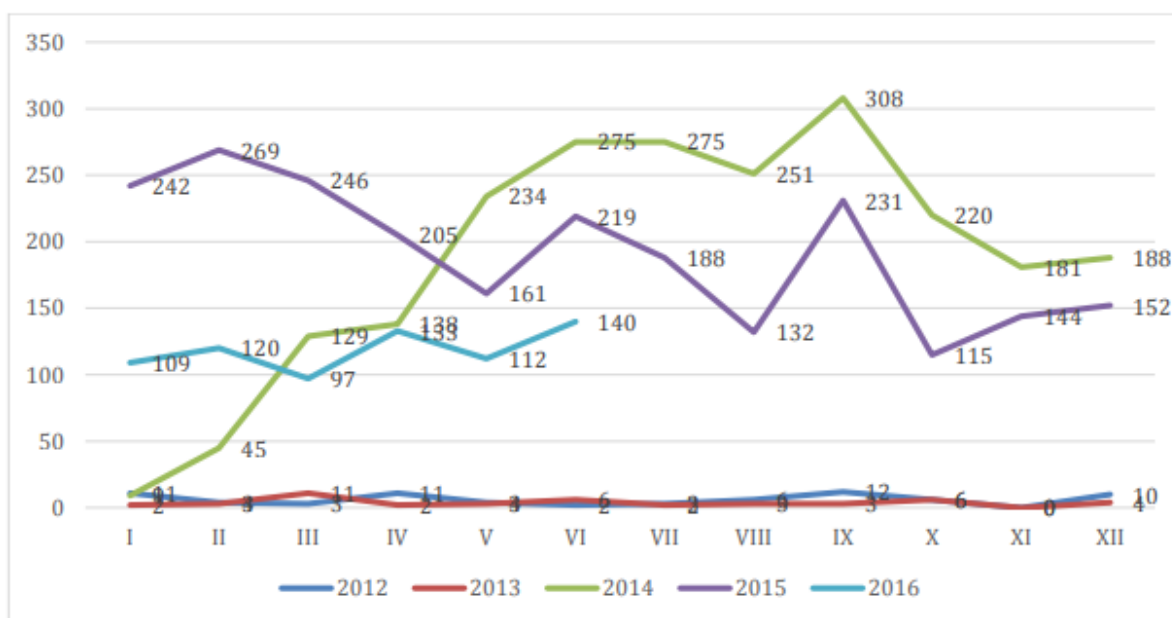
²⁹ UNITED NATIONS HIGH COMMISSIONER FOR REFUGEES 2016.

³⁰ JAROSZEWICZ 2018.

³¹ BUSINESS INSIDER POLSKA 2019.

Németország pedig mindössze 400 ezret.³² Az idényjellegű bevándorlók beáramlása Lengyelországban az a húzó tényező, amely alapvetően fűti az ország migrációs statisztikáit. Fontos megállapítani, hogy a Lengyelországban munkát vállaló külföldiek számának bővülése elengedhetetlen volt a lengyel gazdaság gyors növekedéséhez.³³ A kelet-ukrajnai konfliktus 2014-es kirobbanását követően Lengyelország felülvizsgálta és aktualizálta készenléti tervét a menedékkérők fogadására egy esetleg tömeges beáramlás kezelésére.³⁴ A tervet végül a menedékkérők viszonylagosan alacsony száma miatt nem léptették életbe.

2. ÁBRA: A MENEKÜLTSTÁTUSZ IRÁNTI KÉRELMET BENYÚJTÓ UKRÁN BEVÁNDORLÓK SZÁMÁNAK VÁLTOZÁSA LENGYELORSZÁGBAN 2012-2016

FORRÁS: URZĄD DO SPRAW CUDZOZIEMCÓW

A Lengyel Munkaügyi és Szociálpolitikai Minisztérium adatai szerint Lengyelországban minden évben nő az ukrán bevándorlók száma.³⁵ 2014-ben például 27 687 külföldinek tagadták meg a belépést Lengyelország területére, melyből több mint 13 000 ukrán volt.³⁶

A beáramlási minták alapján egyértelműen kijelenthető, hogy az ukránok (és az oroszok) beáramlása Lengyelországba alapvetően idényjellegű.³⁷ A bevándorlók inkább érdekeltek

³² BARABÁS 2019A.

³³ BARABÁS 2019B.

³⁴ UNITED NATIONS HIGH COMMISSIONER FOR REFUGEES 2016.

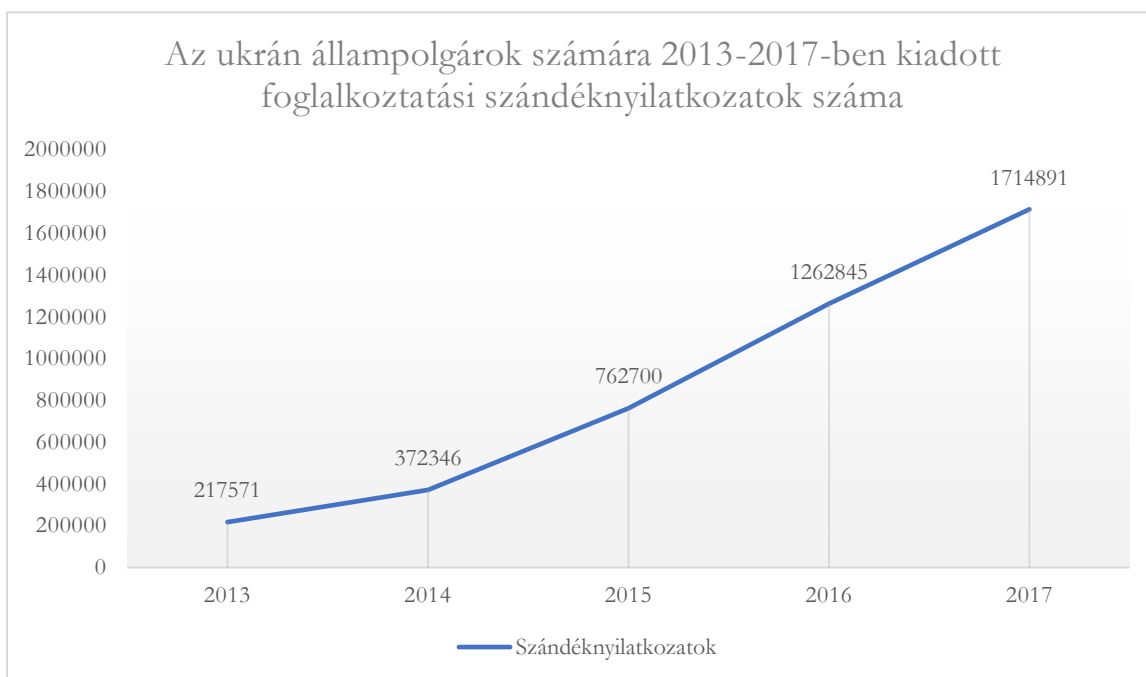
³⁵ LESIŃSKA 2015.

³⁶ LESIŃSKA 2015.

³⁷ LESIŃSKA 2015.

abban, hogy ideiglenesen munkát találjanak Lengyelországban, minthogy letelepedjenek ott.³⁸ Ez a jelenség „állandó ideiglenességnek” nevezhető, hiszen a munkavállalási célú tartózkodások alapvetően rövid időre szólnak, de ismétlődésük tartós jelenséggé teszi a migrációt a két (vagy három, esetleg több) ország között.³⁹

3. ÁBRA: AZ UKRÁNOK SZÁMÁRA KIADOTT FOGLALKOZTATÁSI SZÁNDÉKNYILATKOZATOK VÁLTOZÁSA 2013-2017 KÖZÖTT

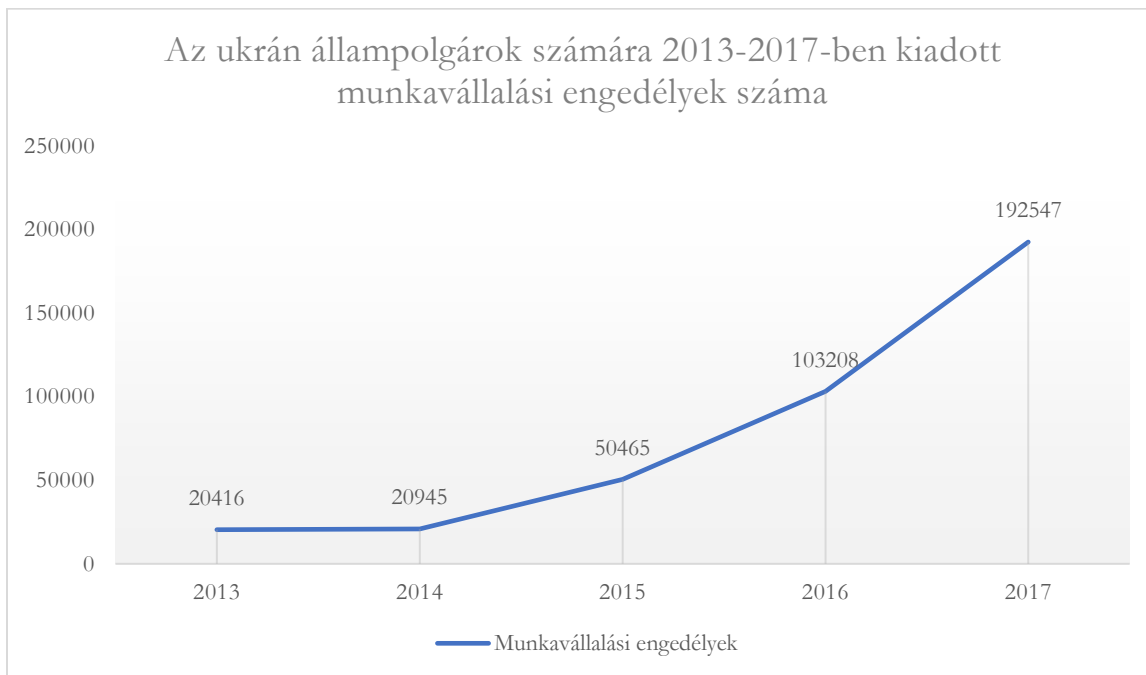

FORRÁS: SAJÁT ÁBRA/ LENGYEL CSALÁD-, MUNKA- ÉS TÁRSADALOMÜGYI HIVATAL

³⁸ 2008 óta működik az úgynevezett munkavállaló befogadó rendszer, amelynek keretében egy ukrán állampolgár, ha ideiglenes munkát akar szerezni Lengyelországban – pl. idénymunkát, szigorúan maximum 6 hónapra, a következő 12 hónapon belül – mentesül a munkavállalási engedély megszerzése alól. A szabályozás alapján elég, ha rendelkezik egy szándéknnyilatkozattal, amelyet leendő munkáltatója a kerületi munkaügyi hivatalban regisztrál. A munkavállalást ezt követően nyilatkozatban meghatározott feltételek mellett hajtják végre. Fontos, hogy az állami irattárban rendelkezésre álló nyilatkozatok száma nem egyezik meg a bevándorlók számával, hiszen egy személy többet is írhat. (JAROSZEWICZ 2018.)

³⁹ JAROSZEWICZ 2018.

4. ÁBRA: AZ UKRÁNOK SZÁMÁRA KIADOTT MUNKAVÁLLALÁSI ENGEDÉLYEK SZÁMÁNAK VÁLTOZÁSA 2013-2017 KÖZÖTT

FORRÁS: SAJÁT ÁBRA/ LENGYEL CSALÁD-, MUNKA- ÉS TÁRSADALOMÜGYI HIVATAL

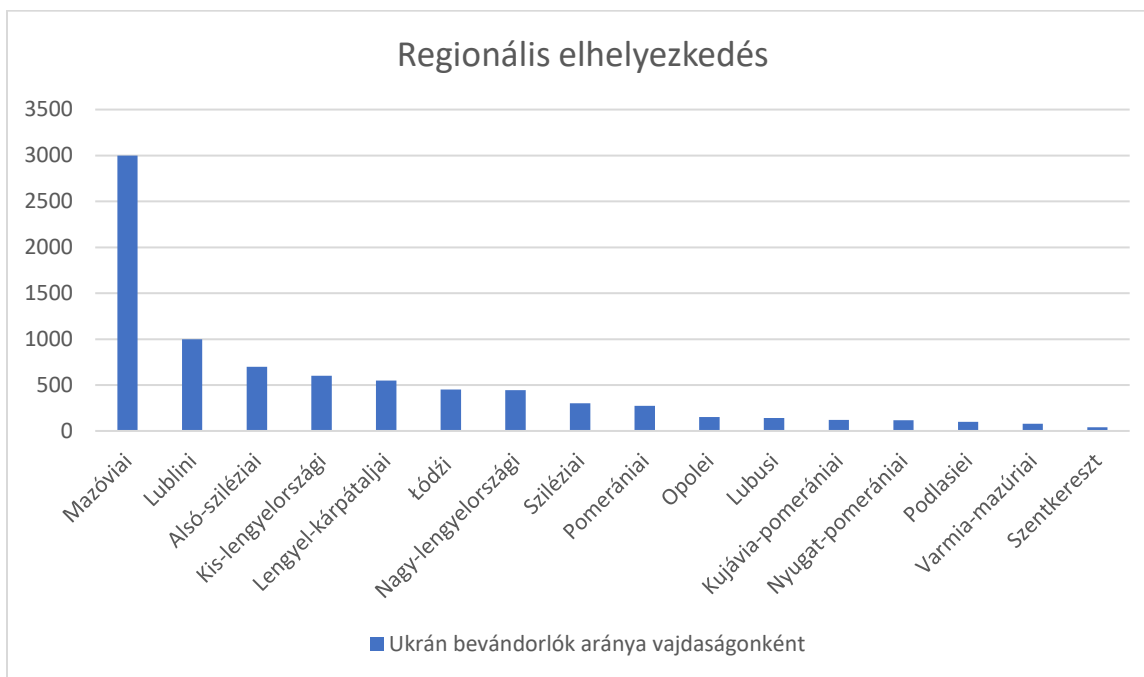
Jelenleg az Ukrajnából Lengyelországba irányuló, állandó letelepedést célzó migráció is növekszik, azonban sokkal lassabb ütemben. Az, hogy ennek a migráció-típusnak a dinamikája változni fog-e, az sok tényezőtől függ, többek között a lengyel migrációs politikától is.⁴⁰ Egyelőre nem figyelhető meg, hogy az ukrán bevándorlók elhagynák-e Lengyelországot más országokért az EU-ban.

Bár a vidéki területek fontos célpontot jelentenek az ukrán idénymunkások számára (a munkavállalókat kifejezetten hívja is a lengyel mezőgazdasági szektor), a kutatások egyre inkább azt mutatják, hogy az ukránok bevándorlása egyre egyenletesebben oszlik meg földrajzilag és szektorálisan is. Ma már például a városok az ukrán migránsok legfőbb célpontjai, különösen a főváros, a mazóviai vajdaságban található Varsó.⁴¹

⁴⁰ 2018. július 31-én az Európai Unió Tanácsa (Miniszterek Tanácsa) elfogadta a „Lengyelország migrációs politikája – a jelenlegi helyzet és a feltételezett cselekvés” c. dokumentumot, amelynek a célja a migráció területén fellelhető közigazgatási cselekvés irányainak rendszerszintű megoldási javaslata és a lehetséges irányelvek megfogalmazása volt. Ez az új koncepció a lengyelországi külföldiek tartózkodási és munkavállalási szabályaira vonatkozó rendelkezések egyszerűsítését írta elő. A dokumentum preferenciális jogi megoldásokat is ajánlott a kiválasztott külföldi csoportok számára, leegyszerűsítendő a tartózkodásra és a munkavégzésre vonatkozó szabályozások betartását. A program célja az integráció felgyorsítása volt. (Jaroszewicz 2018.)

⁴¹ Toruńczyk-Ruiz 2014.

5. ÁBRA: A LENGYELORSZÁGBAN 3 HÓNAPNÁL HOSSZABB IDEIG TARTÓZKODÓ UKRÁN BEVÁNDORLÓK REGIONÁLIS ELHELYEZKEDÉSE A 2011-ES CENZUS ALAPJÁN

FORRÁS: SAJÁT ÁBRA/ CSO POPULATIONCENSUS

A 2015-ben kirobbant európai migrációs válság során az őszi lengyel választáson kormányra kerülő nemzeti konzervatív Jog és Igazságosság (PiS) a kezdetektől jelezte, hogy a probléma megoldására kijelölt európai uniós forgatókönyv megvalósításában nem kíván részt venni (lásd pl. kvótarendszer).⁴² Ezzel párhuzamosan azonban a varsói vezetés következetesen befogadta Ukrajna állampolgárait, amikor a munkaerőhiány kérdéséről volt szó. Amikor a lengyel kormány kifejtette Brüsszelben, hogy nem kíván részt venni a főként iraki és szíriai menedékkérők kvótarendszer alapján történő szétosztásában Görögországból és Olaszországból, hozzátették, hogy a szuverenitás és a biztonság megőrzése mellett ők már kiveszik a részüket a menekültválság kezeléséből, hiszen a legtöbb ukrán menekült náluk található meg.⁴³ A Beata Szydło volt miniszterelnök által megkezdett retorikát a jelenlegi kormányfő, Mateusz Morawiecki is átvette. Szydło egyszer az Európai Parlament épületében egyenesen úgy fogalmazott, hogy „egymillió ukrán menekültet” (sic!) fogadtak be.⁴⁴

⁴² EYRE – GOILLANDEAU 2019.

⁴³ STRAŁKOWSKI 2019.

⁴⁴ REUTERS 2016.

6. SZOCIOLÓGIAI HÁTTÉR ÉS INTEGRÁCIÓ

A történelmi sérelmek jelentik továbbra is a legnagyobb kihívást az ukránok integrációjában.⁴⁵ Ennek oka, hogy az ukrán nacionalista erők a második világháború alatt Stepan Bandera vezetésével következetesen részt vettek a lengyel civilek mészárlásában a ma Ukrajnához tartozó egykori lengyel területeken (pl. volhyniai mészárlás⁴⁶).

Az ukrán bevándorlók csak ritkán folytatnak társadalmi tevékenységet Lengyelországban, amit bevándorlásuk átmeneti jellege magyaráz. Ez lehet az oka annak, hogy nem látják szükségesnek képviselőik és társadalmi jelenlétük intézményesítését.⁴⁷ Tanulmányok elemezték azt is, hogy az ukránok miként alkalmazkodnak a bevándorlás törvényes és intézményi kereteihez Lengyelországban. Stefańska and Szulecka szerint például két csoport, az ukránok és a vietnamiak adminisztratív státuszának előrehaladása – a belépés, a tartózkodás és a munkavállalás jogszerűségének vonatkozásában – alapvetően befolyásolja a bevándorlók gazdasági alkalmazkodóképességét.⁴⁸ Elemzésük szerint sok ukrán nem élt jogaival, valamint képesítési szintje alatt, a másodlagos szektorban (pl. gyártás és összeszerelés) dolgozott inkább. Ennek oka lehet a kulturális tőke hiánya (pl. hiányzó/hiányos lengyel nyelvtudás) vagy az elsődleges szektorok (főként mezőgazdaság) munkáltatóinak esetleges diszkriminatív hozzáállása. Noha a bevándorlók gazdasági helyzete a lakóhelyük státuszának javulásával (elsőként az Ukrajnából a lengyel vidékre, majd onnan a nagyvárosokba való költözéssel) párhuzamosan nem mindig javult, az ukránok végül mégis a Lengyelországban való tartózkodásukat engedélyező dokumentumok érvényességének meghosszabbítását tűzték ki célul. Úgy tűnik a külföldi jelent biztonságerzetet adhat számukra még akkor is, ha alapvetően az informális gazdaságban dolgoznak.⁴⁹

Lengyelországban nincs egy általánosan használt, komplex, hosszú távú és szisztematikus állami stratégia a külföldiek integrációjára érdekében.⁵⁰ A kérdés megoldására létrehozott jogi és intézményi keretet leginkább az EU útmutatásainak és követelményeinek megfelelően alapján dolgozták jogharmonizációs céllal. Megállapítható, hogy az integrációs politika fejlődése Lengyelországban reaktív, központosított és felülről lefelé irányuló.

⁴⁵ KOŚCIŃSKI 2018.

⁴⁶ ARIDI 2019.

⁴⁷ BIERNATH 2012.

⁴⁸ GÓRNY – KINDLER – PIEKUT – STEFAŃSKA – SZULECKA 2010.

⁴⁹ UO.

⁵⁰ LESIŃSKA 2015.

8. VERSENYFUTÁS AZ UKRÁNOKÉRT

Az Ukrán Nemzeti Bank becslései szerint a munkavállalási célú kivándorlás már olyan magas szinteket ért el csökkenő demográfiai tendenciák mellett, hogy szabályosan akadályozza Ukrajna éves GDP-növekedését, elsősorban az építőiparban, a nehéziparban, a mezőgazdaságban és a közlekedésben tapasztalható munkaerőhiány miatt.⁵¹ Ugyanakkor az ukrán kivándorlók banki hazautalásai kifejezetten értékesek Ukrajna számára, ugyanis ez a pénz évente hozzájárul a GDP növekedéséhez. Az Ukrán Nemzeti Bank és az IOM ukrainai missziójának közös adatai szerint 2012-ben az Ukrajnába átutalt pénzösszeg 7,5 milliárd amerikai dollár volt, ami a kelet-európai állam GDP-jének 4%-át teszi ki. A kijevi Ptoukha Demográfiai és Társadalomtudományi Intézet (IDSS) szerint ebből az összegből 4,5 milliárd amerikai dollárt a külföldre kivándorolt ukrán állampolgárok hazautalásai tesznek ki, melyek nélkül Ukrajna gazdasága elveszítené növekedési potenciáljának 7%-át.⁵² A Világbank adatai szerint Ukrajna mára az Európa különböző pontjairól érkező banki hazautalások nettó haszonélvező államává vált. 2018-ban 11 milliárd fontnak megfelelő összeget utaltak haza az ukrán kivándorlók, ami az ország GDP-jének 11%-át tette ki.⁵³

A hangzatos politikai programok és nyilatkozatok ellenére egészen mostanáig egyetlen olyan specifikus dokumentum vagy szakpolitikai intézkedés sem született, amely kifejezetten a hazatérő ukránokat és azok családjait szólítaná meg. A probléma megoldására költségvetési forrásokat sem különített el az ukrán állam.⁵⁴

Ahhoz, hogy Ukrajna versenyezhesen munkavállalóiért Lengyelországgal, nem csak a lengyel fizetések szintjét kellene megközelítenie, de ezzel összefüggésben összehasonlítható életszínvonalat is biztosítania kellene. Konzervatív becslések szerint is Ukrajnának legalább két évtizedébe telne, hogy gazdaságilag felzárkózzon Lengyelország jelenlegi szintjére⁵⁵ – hogy most a versenybe szintén bejelentkező Németországról ne is beszéljünk. Egy dolog bizonyos: Európa gazdaságai egyre inkább versengenek az ukrán munkavállalókért. Noha Zelenszkij 2019-es elnöki beiktatási beszédében úgy fogalmazott, adminisztrációjának kiemelt célja, hogy minden kivándorlót hazahozzon, a munkanélküliség és az elvándorlás mértéke csak tovább nőtt.⁵⁶

⁵¹ ЭКОНОМИЧЕСКАЯ ПРАВДА 2018.

⁵² INTERNATIONAL ORGANIZATION FOR MIGRATION 2013.

⁵³ UO.

⁵⁴ PIENKOWSKI 2020.

⁵⁵ KHREBET 2020.

⁵⁶ HOSA – IWANIUK 2020.

A lengyel Központi Statisztikai Hivatal adatai szerint Lengyelországban ma mindössze 175 ezer betöltetlen munkahely van.⁵⁷ Ha minden ukrán munkavállaló egyszer csak eltűnne a lengyel piacról, az üres állások száma hirtelen 600 ezer fölé emelkedne. Jelenlétük segíti többek között pótolni azt a munkaerőhiányt is, amit a nyugati uniós államokba költözött lengyelek okoztak.⁵⁸

Míndeközben Németország 2020 óta folyamatosan vezet be munkavállalást könnyítő intézkedéseket harmadik országbeli állampolgárok számára, ami Varsó számára valós kockázatot jelenthetne az ukrán munkaerő megtartásában.⁵⁹ A Lengyel Nemzeti Bank szakértői szerint azonban a lengyelországi ukránok mindössze egynegyede távozhat Németországba, kihasználva az ottani munkaerőpiaci szabályozáslazítását.⁶⁰ Valószínűleg ez főként a magasan képzett munkavállalók egy részét fogja csak érinteni, illetve az egyetemi hallgatókat, ugyanis ők könnyebben igazodnak el Németországban a meglévő törvényi keretek között.

10. A JÖVŐ

Az európai járványhelyzet, valamint a gazdasági kilábalás jelenlegi alakulása alapján valószínűsíthető, hogy 2022-re a piac a közép-európai országokban – így Lengyelországban is – vissza fog állni a 2019-es szintre. Ezzel párhuzamosan ismét megerősödhet az ukrán bevándorlók beáramlása az Európai Unió, különösen Lengyelország területére koronavírus nyomán tapasztalt – egyébként viszonylag kismértékű – visszaesést követően.⁶¹

Míndeközben Lengyelországnak – Litvániával és Lettországgal együtt – szembe kell néznie a fehérorosz rezsím által, az uniós szankciók ellen generált migrációs nyomással is a keleti határon, ami tovább bonyolítja a bevándorlás kezelését.⁶²

12. KONKLÚZIÓ

A Lengyelországba történő vándorlás egyszerre átmeneti és állandó: míg maguk a bevándorlók legtöbbször csak pár hónapot töltenek az országban, jelenlétük a folyamatos „cserélődés” révén állandóvá válik, ami magyarázatot ad a magas statisztikákra. Miközben a kelet-ukrajnai konfliktus is hozzájárul az elvándorláshoz, a migrációs kedvet sokkal inkább a nehéz gazdasági

⁵⁷ GŁÓWNY URZĄD STATYSTYCZNY 2018.

⁵⁸ WALKER 2019.

⁵⁹ STRAŁKOWSKI 2019.

⁶⁰ CIOBANU 2020.

⁶¹ NUTTALL 2021.

⁶² GÖNCZI – JANIK 2021.

helyzet fűti. Éppen ezért téves a lengyelországi ukránokat „menekülteknek” nevezni általánosságban.

Az integráció kérdése kevésbé élesen merül fel az elemzésünk tárgyát képező bevándorló közösség esetében. A lengyelországi ukránok nem illeszkednek be a társadalomba, tekintve, hogy jellemzően csak pár hónapot töltenek ott, alapvetően idegyermekként. Amennyiben a helyi ukrán közösség hálózatot építene, annak tagjai is inkább honfitársaik lennének, mint lengyel állampolgárok. Éppen ezért a lengyel állam nem tesz érdemi lépéseket az ukránok integrálására, ugyanakkor aktívan használja közösségüket külpolitikai céljaik érvényesítésére (gondoljunk itt a korábban említett szydloi mondatra).

Az ukránok kulturális, történelmi és nyelvi közelségük miatt előszeretettel választják Lengyelországot célországának. Részint ezek a jellemzők azok, amelyek miatt a lengyel államnak nem kell aggódnia amiatt, hogy Németország vagy bármelyik másik nyugat-európai ország elszípkázza előlük a potenciális ukrán munkavállalókat.

Mint láthattuk, az ukránok lengyelországi jelenlétének komoly történelmi előzményei vannak, és tömeges munkavállalásuk sem kifejezetten új jelenség. Ma nem lehet teljes bizonyossággal megmondani, hogy az emelkedő migrációs tendencia meddig tarthat ki a jövőben. Két dolog bizonyos: egyrészt a lengyeleknek és a kivándorló ukránoknak gazdasági értelemben messzemenően előnyös a kialakult „migrációs ökoszisztéma”. Másrészt, amíg nem sikerül stabilizálni Ukrajna politikai helyzetét és (tartós) növekedési pályára állítani a gazdaságát, addig az ukrán állam nem reménykedhet a kivándorlási trendek lassításában, hogy azok megfordítását már ne is említsük.

FELHASZNÁLT IRODALOM

- ARIDI, SARA (2019): *RECOVERING THE MEMORIES OF A 1943 MASSACRE IN EASTERN EUROPE*. 2019.05.21. FORRÁS: [HTTPS://WWW.NYTIMES.COM/2019/05/21/LENS/POLAND-UKRAINE-VOLHYNIA-MASSACRE.HTML](https://www.nytimes.com/2019/05/21/lens/poland-ukraine-volhynia-massacre.html) (MEGTEKINTVE: 2021. 06. 30.)
- BALOGH, GÁBOR (2019): LENGYELORSZÁG LAKOSSÁGÁNAK MÁR 5 SZÁZALÉKA UKRÁN MIGRÁNS ÉS MINDEN ÖTÖDIK KÖRÖZÖTT BŰNÖZŐ KÖZÜLÜK KERÜL KI. 2019.05.15. FORRÁS: [HTTPS://ALFAHIR.HU/2019/05/15/LENGYELORSZAG_UKRANOK_MIGRANSMUNKASOK_BUNOZES](https://alfahir.hu/2019/05/15/lengyelorszag_ukranok_migransmunkasok_bunozes) (MEGTEKINTVE: 2021. 06. 30.)
- BARABÁS, JÚLIA (2019A): *HÜLYÉT CSINÁLT MAGÁBÓL A LENGYEL KORMÁNYPÁRT*. 2019.09.30. FORRÁS: [HTTPS://WWW.NAPI.HU/NEMZETKOZI-GAZDASAG/NEMET-OROSZ-KARPOTLAS-LENGYEL-KORMANYPART.692280.HTML](https://www.napi.hu/nemzetkozi-gazdasag/nemet-orosz-karpotlas-lengyel-kormanypart.692280.html) (MEGTEKINTVE: 2021.06.30.)
- BARABÁS, JÚLIA (2019B): *LENGYELORSZÁG A BEVÁNDORLÓK IGAZI PARADICSOMA LETT*. 2019.10.04. FORRÁS: [HTTPS://WWW.NAPI.HU/NEMZETKOZI-GAZDASAG/MUNKA-ALLAS-LENGYEL-BEVANDORLO-OECD.692480.HTML](https://www.napi.hu/nemzetkozi-gazdasag/munka-allas-lengyel-bevandorlo-oecd.692480.html) (MEGTEKINTVE: 2021. 06. 30.)
- BIERNATH, MARTA (2012): CROSS-BORDER MIGRANT ORGANIZATIONS IN POLAND. IN: PRIES, LUDGER - SEZGIN, ZEYNEP (SZERK.): *CROSS BORDER MIGRANT ORGANIZATIONS IN COMPARATIVE PERSPECTIVE*. PALGRAVE MACMILLAN, LONDON, PP.99-151.
- BRUNARSKA, ZUZANNA – KINDLER, MARTA – TORUŃCZYK-RUIZ, SABINA – SZULECKA, MONIKA (2016): *UKRAINIAN MIGRATION TO POLAND: A “LOCAL” MOBILITY?*. IN: FEDYUK, OLENA – KINDLER, MARTA (SZERK.): *UKRAINIAN MIGRATION TO THE EUROPEAN UNION. LESSONS FROM MIGRATION STUDIES*. SPRINGER INTERNATIONAL PUBLISHING, BÁZEL, PP. 116-131.
- BUSINESS INSIDER POLSKA (2019): *ZASKAKUJĄCE DANE OECD. POLSKA LIDEREM POD WZGLĘDEM MIGRACJI ZAROBKOWEJ NA ŚWIECIE. WYPRZEDZILIŚMY NIEMCY I USA*. 2019.09.28. FORRÁS: [HTTPS://BUSINESSINSIDER.COM.PL/TWOJE-](https://businessinsider.com.pl/twoje-)

PIENIADZE/PRACA/MIGRACJA-ZAROBKOWA-W-POLSCE-DANE-OECD/3P5WP5G
(MEGTEKINTVE: 2021.06.30.)

- CASTLES, STEPHEN – MILLER, MARK J. (1993): *THE AGE OF MIGRATION: INTERNATIONAL POPULATION MOVEMENT IN THE MODERN WORLD*. PALGRAVE MACMILLAN, LONDON, PP. 203-230.
- CIOBANU, CLAUDIA (2020): *POLAND'S TEPID WELCOME TO UKRAINIANS LEAVES ECONOMY VULNERABLE*. 2020.03.03. FORRÁS: [HTTPS://BALKANINSIGHT.COM/2020/03/03/POLANDS-TEPID-WELCOME-TO-UKRAINIANS-LEAVES-ECONOMY-VULNERABLE/](https://balkaninsight.com/2020/03/03/polands-tepid-welcome-to-ukrainians-leaves-economy-vulnerable/) (MEGTEKINTVE: 2021.06.30.)
- COUNCIL OF EUROPE (1992): *PEOPLE ON THE MOVE. NEW MIGRATION FLOWS IN EUROPE*. COUNCIL OF EUROPE PRESS, STRASBOURG.
- EYRE, MAKANA – GOILLANDEAU, MARTIN (2019): *POLAND'S TWO-FACED IMMIGRATION STRATEGY*. 2019.06.06. FORRÁS: [HTTPS://WWW.POLITICO.EU/ARTICLE/POLAND-TWO-FACED-IMMIGRATION-STRATEGY-UKRAINE-MIGRANTS/](https://www.politico.eu/article/poland-two-faced-immigration-strategy-ukraine-migrants/) (MEGTEKINTVE: 2021.06.30.)
- GŁÓWNY URZĄD STATYSTYCZNY (2018): *MONITORING RYNKU PRACY - KWARTALNA INFORMACJA O RYNKU PRACY W TRZECIM KWARTALE 2018 R.* 2018.11.26. FORRÁS: [HTTPS://STAT.GOV.PL/OBSZARY-TEMATYCZNE/RYNEK-PRACY/PRACUJACY-BEZROBOTNI-BIERNI-ZAWODOWO-WG-BAEL/MONITORING-RYNKU-PRACY-KWARTALNA-INFORMACJA-O-RYNKU-PRACY-W-TRZECIM-KWARTALE-2018-R-,12,35.HTML](https://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/rynek-pracy/pracujacy-bezrobotni-bierni-zawodowo-wg-bael/monitoring-ryнку-pracy-kwartalna-informacja-o-rynku-pracy-w-trzecim-kwartale-2018-r-,12,35.html) (MEGTEKINTVE: 2021. 07. 01.)
- GÓRNY, AGATA – KINDLER, MARTA – PIEKUT, ANETA – STEFAŃSKA, RENATA – SZULECKA, MONIKA (2010): *WYBRANE ASPEKTY INTEGRACJI IMIGRANTÓW: W POSZUKIWANIU MECHANIZMÓW SPRZYJAJĄCYCH DALSZEMU NAPLYWOWI CUDZOZIEMCÓW DO POLSKI*. IN: GÓRNY, AGATA – GRABOWSKA – LUSIŃSKA, IZABELA – LESIŃSKA, MAGDALENA – OKÓLSKI, MAREK (SZERK.): *TRANSFORMACJA NIEOCZYWISTA. POLSKA JAKO KRAJ IMIGRACJI*. WYDAWNICTWA UNIwersYTETU WARSZAWSKIEGO, VARSÓ, PP. 188-231.
- GÓRNY, AGATA – KINDLER, MARTA (2016): *THE TEMPORARY NATURE OF UKRAINIAN MIGRATION: DEFINITIONS, DETERMINANTS AND CONSEQUENCES*. IN: FEDYUK, OLENA – KINDLER, MARTA (SZERK.): *UKRAINIAN MIGRATION TO THE*

EUROPEAN UNION. *LESSONS FROM MIGRATION STUDIES*. IMISCOE RESEARCH SERIES, CHAM, PP. 91-112.

- GÖNCZI, RÓBERT – JANIK, SZABOLCS (2021): *RENDKÍVÜLI ÁLLAPOT LITVÁNIÁBAN: MIGRÁNSÁRADAT FEHÉROROSZORSZÁGBÓL*. 2021.07.09. FORRÁS: [HTTPS://WWW.MIGRACIOKUTATO.HU/2021/07/09/GYORSELEMZES-2021-12-RENDKIVULI-ALLAPOT-LITVANIABAN-MIGRANSARADAT-FEHEROROSZORSZAGBOL/](https://www.migraciokutato.hu/2021/07/09/gyorselemzes-2021-12-rendkivuli-allapot-litvaniaban-migransaradat-feheroroszorszagbol/) (MEGTEKINTVE: 2021. 08. 26.)
- HOSA, JOANNA – IWANIUK, OLEKSANDRA (2020): *THE CORONAVIRUS CRISIS: AN OPPORTUNITY TO MEND POLISH-UKRAINIAN RELATIONS*. 2020.04.17. FORRÁS: [HTTPS://ECFR.EU/ARTICLE/COMMENTARY_THE_CORONAVIRUS_CRISIS_AN_OPPORTUNITY_TO_MEND_POLISH_UKRAINIAN_R/](https://ecfr.eu/article/commentary_the_coronavirus_crisis_an_opportunity_to_mend_polish_ukrainian_r/) (MEGTEKINTVE: 2021. 07. 01.)
- INTERNATIONAL ORGANIZATION FOR MIGRATION (2013): *IOM TO RESEARCH REMITTANCES IN UKRAINE*. 2012.08.22. FORRÁS: [HTTPS://IOM.ORG.UA/EN/HOME-PAGE/NEWS/IOM-TO-RESEARCH-REMITTANCES-IN-UKRAINE.HTML](https://iom.org.ua/en/home-page/news/iom-to-research-remittances-in-ukraine.html) (MEGTEKINTVE: 2021. 06. 30.)
- JAROSZEWICZ, MARTA – SZEREPKA, LESZEK (2007): *MIGRATION CHALLENGES IN THE EU EASTERN NEIGHBOURHOOD*. 2007.01.20. FORRÁS: [HTTPS://WWW.OSW.WAW.PL/EN/PUBLIKACJE/OSW-REPORT/2007-01-20/MIGRATION-CHALLENGES-EUROPEAN-UNIONS-EASTERN-NEIGHBOURHOOD](https://www.osw.waw.pl/en/publikacje/osw-report/2007-01-20/migration-challenges-european-unions-eastern-neighbourhood) (MEGTEKINTVE: 2021. 06. 30.)
- JAROSZEWICZ, MARTA (2018): *MIGRATION FROM UKRAINE TO POLAND – THE TREND STABILISES*. 2018.10. FORRÁS: [HTTPS://CORE.AC.UK/DOWNLOAD/PDF/162642923.PDF](https://core.ac.uk/download/pdf/162642923.pdf) (MEGTEKINTVE: 2021. 06. 30.)
- JASKULSKI, PAWEL (2017): *UKRAINIAN MIGRANTS IN POLAND (PRESENTATION)*. 2017.05.18-19. FORRÁS: [HTTPS://WWW.FEANTSARESEARCH.ORG/DOWNLOAD/PRESENTATION-FEANTSA-PAWEL-J2211844290811984461.PDF](https://www.feantsaresearch.org/download/presentation-feantsa-pawel-j2211844290811984461.pdf) (MEGTEKINTVE: 2021. 06. 30.)
- KHREBET, ALEXANDER (2020): *GERMANY AND POLAND COMPETE FOR UKRAINIAN MIGRANT WORKERS*. 2020.03.03. FORRÁS: [HTTPS://WWW.ATLANTICCOUNCIL.ORG/BLOGS/UKRAINEALERT/GERMANY-AND-](https://www.atlanticcouncil.org/blogs/ukrainealert/germany-and-)

- [POLAND-COMPETE-FOR-UKRAINIAN-MIGRANT-WORKERS/](#) (MEGTEKINTVE: 2021. 07. 01.)
- KOŚCIŃSKI, PIOTR (2018): *POLAND AND UKRAINE: HISTORY DIVIDES*. 2018.03.01. FORRÁS: [HTTPS://WARSAWINSTITUTE.ORG/POLAND-UKRAINE-HISTORY-DIVIDES/](https://warsawinstitute.org/poland-ukraine-history-divides/) (MEGTEKINTVE: 2021.06.30.)
 - KOSHULKO, OKSANA (2015): "THE VALUE OF LIFE AND LABOR" OF UKRAINIAN MIGRANTS ABROAD. IN: ILSHS, VOLUME 59., pp. 1-8.
 - LESIŃSKA, MAGDALENA (2015): *CORRIDOR REPORT ON POLAND : THE CASE OF UKRAINIAN AND RUSSIAN IMMIGRANTS*. 2015.02. FORRÁS: [HTTPS://CADMUS.EUI.EU/HANDLE/1814/34601](https://cadmus.eui.eu/handle/1814/34601) (MEGTEKINTVE: 2021. 08. 26.)
 - MOTYKA, ELIZABETH G. (2000): *PROBLEMATYKA STOSUNKÓW POLSKO-UKRAIŃSKICH W LATACH 1939–1948 W POLSKIEJ HISTORIOGRAFI I PO ROKU 1989*. IN: KOSIEWSKI, JOSEPH P. – MOTYKA, ELIZABETH G. (SZERK.): *HISTORYCY POLSCY I UKRAIŃSCY WOBEC PROBLEMÓW XX WIEKU*. FORUM EUROPY ŚRODKOWO-WSCHODNIEJ, KRAKKÓ, pp. 166-178.
 - NUTTALL, CLARE (2021): *RESILIENT EMERGING EUROPE LABOUR MARKETS TO BOUNCE BACK POST-CRISIS*. 2021.02.17. FORRÁS: [HTTPS://WWW.INTELLINEWS.COM/RESILIENT-EMERGING-EUROPE-LABOUR-MARKETS-TO-BOUNCE-BACK-POST-CRISIS-203171/?SOURCE=BULGARIA](https://www.intellinews.com/resilient-emerging-europe-labour-markets-to-bounce-back-post-crisis-203171/?source=BULGARIA) (MEGTEKINTVE: 2021. 07. 01.)
 - OKÓLSKI, MAREK (2004): *MIGRATION PATTERNS IN CENTRAL AND EASTERN EUROPE ON THE EVE OF THE EUROPEAN UNION EXPANSION: AN OVERVIEW*. IN: GÓRNY, AGATA – RUSPINI, PAOLO (SZERK.): *MIGRATION IN THE NEW EUROPE*. PALGRAVE MACMILLAN, LONDON, pp. 23-47.
 - OKÓLSKI, MAREK (2010): *GENERAL INTRODUCTION*. IN: GÓRNY, AGATA – GRABOWSKA-LUSIŃSKA, IZABELA – LESIŃSKA, MAGDALENA – OKÓLSKI, MAREK (SZERK.): *IMMIGRATION TO POLAND: POLICY, EMPLOYMENT, INTEGRATION*. WYDAWNICTWO NAUKOWE SCHOLAR, VARSÓ, pp. 17-53.
 - PIENKOWSKI, JERZY (2020): *THE IMPACT OF LABOUR MIGRATION ON THE UKRAINIAN ECONOMY*. 2020.04. FORRÁS: [HTTPS://EC.EUROPA.EU/INFO/SITES/DEFAULT/FILES/ECONOMY-FINANCE/DP123_EN.PDF](https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/economy-finance/dp123_en.pdf) (MEGTEKINTVE: 2021. 06. 30.)

- REUTERS (2016): *UKRAINIAN AMBASSADOR REJECTS POLISH PREMIER'S 'MILLION REFUGEES' CLAIM*. 2016.01.20. FORRÁS: [HTTPS://WWW.REUTERS.COM/ARTICLE/UK-EUROPE-MIGRANTS-POLAND-UKRAINE-IDUKKCN0UY2BN?EDITION-REDIRECT=UK](https://www.reuters.com/article/uk-europe-migrants-poland-ukraine-idUKKCN0UY2BN?edition-redirect=uk) (MEGTEKINTVE: 2021. 06. 30.)
- STRAŁKOWSKI, MICHAŁ (2019): *POLAND SEEKS TO PROTECT ITS UKRAINIAN CONNECTION*. 2019.02.22. FORRÁS: [HTTPS://WWW.EURACTIV.COM/SECTION/EUROPE-S-EAST/NEWS/POLAND-SEEKS-TO-PROTECT-ITS-UKRAINIAN-CONNECTION/](https://www.euractiv.com/section/europe-s-east/news/poland-seeks-to-protect-its-ukrainian-connection/) (MEGTEKINTVE: 2021. 06. 30.)
- THE ECONOMIST (2020): *POLAND IS COCKING UP MIGRATION IN A VERY EUROPEAN WAY*. 2020.02.22. FORRÁS: [HTTPS://WWW.ECONOMIST.COM/EUROPE/2020/02/22/POLAND-IS-COCKING-UP-MIGRATION-IN-A-VERY-EUROPEAN-WAY](https://www.economist.com/europe/2020/02/22/poland-is-cocking-up-migration-in-a-very-european-way) (MEGTEKINTVE: 2021. 06. 30.)
- TORUŃCZYK-RUIZ, SABINA (2014): *NEIGHBOURHOOD TIES AND MIGRANT NETWORKS: THE CASE OF CIRCULAR UKRAINIAN MIGRANTS IN WARSAW, POLAND*. IN: CENTRAL AND EASTERN EUROPEAN MIGRATION REVIEW, VOL.3., NO.1., PP. 41-62.
- UKRSTAT (2019): *RESIDENT POPULATION OF UKRAINE BY SEX AND AGE*. 2019. FORRÁS: [HTTPS://UKRSTAT.ORG/EN/DRUK/PUBLICAT/KAT_E/PUBLNASEL_E.HTM](https://ukrstat.org/en/druk/publicat/kat_e/publnasel_e.htm) (MEGTEKINTVE: 2021. 06. 30.)
- UNITED NATIONS HIGH COMMISSIONER FOR REFUGEES (2016): *THE SITUATION OF UKRAINIAN REFUGEES IN POLAND*. 2016.09. FORRÁS: [HTTPS://WWW.ECOI.NET/EN/FILE/LOCAL/1211563/1930_1475657937_57F3CFFF4.PDF](https://www.ecoi.net/en/file/local/1211563/1930_1475657937_57f3cfff4.pdf) (MEGTEKINTVE: 2021. 06. 30.)
- UNITED NATIONS OFFICE FOR THE COORDINATION OF HUMANITARIAN AFFAIRS (2021): *UKRAINE: 2021 HUMANITARIAN NEEDS OVERVIEW*. 2021.02.15. FORRÁS: [HTTPS://WWW.HUMANITARIANRESPONSE.INFO/EN/DOCUMENT/UKRAINE-2021-HUMANITARIAN-NEEDS-OVERVIEW-HNO-ENUA](https://www.humanitarianresponse.info/en/document/ukraine-2021-humanitarian-needs-overview-hno-enua) (MEGTEKINTVE: 2021. 06. 30.)
- WALKER, SHAUN (2019): *'A WHOLE GENERATION HAS GONE': UKRAINIANS SEEK A BETTER LIFE IN POLAND*. 2019.04.18. FORRÁS: [HTTPS://WWW.THEGUARDIAN.COM/WORLD/2019/APR/18/WHOLE-GENERATION-HAS-GONE-UKRAINIAN-SEEK-BETTER-LIFE-POLAND-ELECT-PRESIDENT](https://www.theguardian.com/world/2019/apr/18/whole-generation-has-gone-ukrainian-seek-better-life-poland-elect-president) (MEGTEKINTVE: 2021. 06. 30.)
- ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ (2017): *КАБІNET МІНІСТРІВ УКРАЇНИ РОЗПОРЯДЖЕННЯ ПРО СХВАЛЕННЯ СТРАТЕГІЇ ДЕРЖАВНОЇ МІГРАЦІЙНОЇ*

ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ НА ПЕРІОД ДО 2025 РОКУ. 2017.07.12. FORRÁS: [HTTPS://ZAKON.RADA.GOV.UA/LAWS/SHOW/482-2017-%D1%80#TEXT](https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/482-2017-%D1%80#Text) (MEGTEKINTVE: 2021. 06. 30.)

- ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ (2019): ЗАКОН УКРАЇНИ ПРО ЗОВНІШНЮ ТРУДОВУ МІГРАЦІЮ. 2019.12.27. FORRÁS: [HTTPS://ZAKON.RADA.GOV.UA/LAWS/SHOW/761-19?LANG=EN#TEXT](https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/761-19?LANG=EN#Text) (MEGTEKINTVE: 2021. 06. 30.)
- ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ (2020): КАБІNET МІНІСТРІВ УКРАЇНИ РОЗПОРЯДЖЕННЯ ПРО ЗАТВЕРДЖЕННЯ ПЛАНУ ЗАХОДІВ ЩОДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РЕІНТЕГРАЦІЇ В СУСПІЛЬСТВО ТРУДОВИХ МІГРАНТІВ І ЧЛЕНІВ ЇХ СІМЕЇ. 2020.11.14. FORRÁS: [HTTPS://ZAKON.RADA.GOV.UA/LAWS/SHOW/257-2017-%D1%80#TEXT](https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/257-2017-%D1%80#Text) (MEGTEKINTVE: 2021. 06. 30.)
- ДЕРЖАВНА МІГРАЦІЙНА СЛУЖБА УКРАЇНИ (2015): МІГРАЦІЙНІ ПІ ПРОФІЛЬ УКРАЇНИ. 2015. FORRÁS: [HTTPS://DMSU.GOV.UA/ASSETS/FILES/MIG_PROFIL/PR2014.PDF](https://dmsu.gov.ua/assets/files/mig_profil/pr2014.pdf) (MEGTEKINTVE: 2021. 06. 30.)
- МИНФИН (2021): СРЕДНЯЯ ЗАРПЛАТА В УКРАИНЕ. 2021.06.01. FORRÁS: [HTTPS://INDEX.MINFIN.COM.UA/LABOUR/SALARY/AVERAGE/](https://index.minfin.com.ua/labour/salary/average/) (MEGTEKINTVE: 2021. 08. 26.)
- РАДІО СВОБОДА (2019): МІНСОЦПОЛІТИКІ: ПОНАД 3 МЛН УКРАЇНЦІВ ПРАЦЮЄ ЗА КОРДОНОМ НА ПОСТІЙНІЙ ОСНОВІ. 2019.08.01. FORRÁS: [HTTPS://WWW.RADIOSVOBODA.ORG/A/NEWS-TRUDOVI-MIHRANTY-Z-UKRAINY/30087119.HTML](https://www.radiosvoboda.org/a/news-trudovi-mihranty-z-ukrainy/30087119.html) (MEGTEKINTVE: 2021. 06. 30.)
- ЭКОНОМИЧЕСКАЯ ПРАВДА (2018): ТРУДОВАЯ МІГРАЦІЯ ТОРМОЗИТ РОСТ ЕКОНОМІКИ — НБУ. 2018.08.05. FORRÁS: [HTTPS://WWW.EPRAVDA.COM.UA/RUS/NEWS/2018/08/5/639329/](https://www.epravda.com.ua/rus/news/2018/08/5/639329/) (MEGTEKINTVE: 2021. 06. 30.)

HORIZONT

A Migrációkutató Intézet elektronikus kiadványsorozata

Kiadó: **Migrációkutató Intézet**

Lektorálta: Janik Szabolcs

Borítókép forrása: NurPhoto/ Getty Images

A kiadó elérhetősége: H-1518 Budapest, Pf. 155

Tel.: +36 1 372 0191

E-mail: info@migraciokutato.hu

Az elemzés és annak következtetései kizárólag a szerző magánvéleményét tükrözik, és nem tekinthetők a Migrációkutató Intézet álláspontjának.

© Gönczi Róbert, 2021

© Migrációkutató Intézet, 2021

ISSN 2677-1780